

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1965-1966

1 JUNI 1966

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 19 maart 1954,
houdende instelling van een Nationaal studiefonds,
gewijzigd bij de wet van 19 maart 1957.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE NATIONALE OPVOEDING
EN DE CULTUUR (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER DE WEERT.

DAMES EN HEREN,

Het wetsvoorstel dat door uw Commissie werd onder-
zocht beoogt een dubbel doel:

a) het toekennen van universitaire beurzen voor univer-
sitaire studiën aan de studenten van de « Handels-
hogeschool voor Juffrouwen » te Antwerpen en van het
« I. C. H. E. C. » (Institut catholique des Hautes Etudes
Commerciales) te Brussel.

b) een rationeler verdeling van de studiebeurzen voor
secundair onderwijs.

(1) Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: Mevr. Craeybeckx-Orij.

A. — Leden: de heren Berghmans, Blanckaert, Califice, Mevr. Craey-
beckx-Orij, de heren Donse, Eneman, Otte, Parisis, Verroken. — de
heer Collard (Léo), Mevr. Groesser-Schroyens, de heren Grégoire,
Hurez, Lacroix, Lauwereins, Vanthilt, Vercauteren. — de heren Claes,
Defraigne, Delforge, De Weert, Spröckeels. — de heer Coppieters.

B. — Plaatsvervangers: de heer Devillers, Mej. Devos, de heren
Henckens, Verhenné, Mevr. Verlact-Gevaert. — de heren Harmeg-
nies, Lamers, Mathys, Van Hoorick. — de heren Cantillon, Cornet,
Hubaux. — de heer Van der Elst.

Zie:

176 (1965-1966):

— N° 1: Wetsvoorstel.

Chambre des Représentants

SESSION 1965-1966

1er JUIN 1966

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 19 mars 1954 instituant un
Fonds national des études, modifiée par la loi du
19 mars 1957.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'EDUCATION NATIONALE
ET DE LA CULTURE (1)

PAR M. DE WEERT.

MESDAMES, MESSIEURS,

L'objet de la proposition de loi qui a été examinée par
votre Commission est double:

a) l'allocation de bourses universitaires pour des études
universitaires aux étudiants de la « Handelshogeschool voor
Juffrouwen », à Anvers, et de l'« Institut catholique des
hautes études commerciales », à Bruxelles;

b) une répartition plus rationnelle des bourses d'études
de l'enseignement secondaire.

(1) Composition de la Commission:

Président: Mme Craeybeckx-Orij.

A. — Membres: MM. Berghmans, Blanckaert, Califice, Mme Craey-
beckx-Orij, MM. Donse, Eneman, Otte, Parisis, Verroken. — M. Col-
lard (Léo), Mme Groesser-Schroyens, MM. Grégoire, Hurez, Lacroix,
Lauwereins, Vanthilt, Vercauteren. — MM. Claes, Defraigne, Delforge,
De Weert, Spröckeels. — M. Coppieters.

B. — Suppléants: M. Devillers, Mlle Devos, MM. Henckens, Ver-
henné, Mme Verlact-Gevaert. — MM. Harmegnies, Lamers, Mathys,
Van Hoorick. — MM. Cantillon, Cornet, Hubaux. — M. Van der
Elst.

Voir:

176 (1965-1966):

— N° 1: Proposition de loi.

Algemene bespreking.

A. — In de wet van 9 april 1965, waarbij o.m. sommige bepalingen van de samengeordende wetten op het toekennen der academische graden gewijzigd werden, werd een bepaling opgenomen, die het « Institut catholique des Hautes Etudes commerciales » en de « Handelshogeschool voor Juffrouwen » moesten toelaten, krachtens een koninklijk besluit, de graad van geaggregeerde voor het hoger secundair onderwijs in de handelswetenschappen te verlenen.

Deze bepaling moest, aldus de Heer Minister van Nationale Opvoeding, eveneens studenten van deze twee inrichtingen toelaten beurzen voor universitair onderwijs te genieten.

Nu werd op 8 februari 1966 door Senator Debucquoy de parlementaire vraag gesteld (n° 90) waarom de studenten van bovenvermelde instituten, die een einddiploma verwerven dat volledig gelijkwaardig is met de diploma's van licentiaat-geaggregeerde uitgereikt door de aan de universiteiten toegevoegde handelsscholen, slechts een studiebeurs voor hogere niet-universitaire studiën (gemiddeld 14 000 F in 1965, 16 000 F in 1966) kunnen krijgen, terwijl hun collega's van de handelsinstituten geïntegreerd in de universitaire centra een beurs voor hogere studiën (gemiddeld 20 000 F) ontvangen.

Het bleek dat universitaire studiebeurzen alleen maar kunnen toegekend worden aan studenten van handelshogescholen die, krachtens een wet, nl. die van 22 juli 1955, de aggregatie van het hoger secundair onderwijs mogen verlenen.

Het doel van het onderhavige voorstel is deze leemte aan te vullen en daarom dient artikel 2, 3° van de wet van 19 maart 1957 aangepast te worden. Vandaar de voorgestelde tekst :

Artikel 2, 3°, van de wet van 19 maart 1954, houdende instelling van een Nationaal Studiefonds, gewijzigd bij de wet van 19 maart 1957, wordt door volgende bepaling vervangen :

« 3° — De afdeling beurzen voor universitaire hogere studiën, die beurzen toekent met het oog op de studiën ter verkrijging van de diploma's of getuigschriften van de wettelijke of wetenschappelijke graden, toegekend of uitgereikt door een universiteit of door een inrichting, die met de universiteiten is gelijkgesteld ingevolge de samengeordende wetten op het toekennen der academische graden en het programma der universitaire examens, of ter verkrijging van de diploma's uitgereikt door een handelshogeschool die de graad van geaggregeerde voor het hoger secundair onderwijs in de handelswetenschappen mag verlenen ».

B. — Rationeler verdeling van de studiebeurzen voor secundair onderwijs.

Het huidige artikel 16 van de wet luidt :

« Artikel 16. — Het bedrag van de kredieten toegekend aan de afdeling beurzen voor Secundaire studiën wordt verdeeld onder :

- a) de gemeenten met meer dan 100 000 inwoners;
- b) de provinciën,

met dien verstande dat het bevolkingscijfer van iedere provincie verminderd wordt met het bevolkingscijfer der bedoelde gemeenten. Deze verdeling geschiedt in verhouding tot het respectieve cijfer hunner bevolking tussen 12 en 17 jaar inbegrepen.

Discussion générale.

A. — La loi du 9 avril 1965, qui modifie notamment certaines dispositions des lois coordonnées sur la collation des grades académiques, contient une stipulation devant permettre à l'« Institut catholique des hautes études commerciales » et à la « Handelshogeschool voor Juffrouwen » de conférer, en vertu d'un arrêté royal, le grade d'agrégé de l'enseignement secondaire du degré supérieur pour les sciences commerciales.

Cette disposition devait, dans l'esprit du Ministre de l'Education nationale, permettre également aux étudiants de ces deux établissements d'obtenir des bourses d'études universitaires.

Or, dans une question parlementaire (n° 90) du 8 février 1966, M. le Sénateur Debucquoy a demandé pourquoi les étudiants des établissements précités, qui acquièrent un diplôme de fin d'études équivalent au diplôme de licencié agrégé délivré par les instituts supérieurs de commerce annexés aux universités, ne peuvent obtenir qu'une bourse d'études supérieures non universitaires (de 14 000 F en moyenne en 1965, et de 16 000 F en 1966), alors que leurs collègues des écoles supérieures de commerce, intégrées dans les centres universitaires, obtiennent une bourse d'études supérieures (de 20 000 F en moyenne).

Il est apparu que des bourses d'études universitaires ne peuvent être accordées qu'aux seuls étudiants des écoles supérieures de commerce qui sont autorisées par une loi, à savoir celle du 22 juillet 1955, à conférer l'agrégation de l'enseignement secondaire supérieur.

La présente proposition tend à combler cette lacune et c'est pour cette raison qu'il y a lieu d'adapter l'article 2, 3°, de la loi du 19 mars 1954, modifiée par la loi du 19 mars 1957. D'où le texte proposé :

L'article 2, 3°, de la loi du 19 mars 1954 instituant un Fonds national des études, modifiée par la loi du 19 mars 1957, est remplacé par la disposition suivante :

« 3° La section des bourses d'études supérieures universitaires chargée de l'allocation de bourses en vue des études tendant à l'obtention des diplômes ou certificats des grades légaux ou scientifiques conférés ou délivrés par une université ou par un établissement assimilé aux universités par les lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, ou à l'obtention des diplômes délivrés par un institut supérieur de commerce habilité à conférer le grade d'agrégé de l'enseignement secondaire du degré supérieur pour les sciences commerciales. »

B. — Répartition plus rationnelle des bourses d'études dans l'enseignement secondaire.

L'actuel article 16 de la loi du 19 mars 1954 est libellé comme suit :

« Article 16. — Le montant des crédits alloués à la section des bourses d'études secondaires est réparti entre :

- a) les communes de plus de 100 000 habitants;
- b) les provinces,

le chiffre de la population de chaque province étant diminué du chiffre de la population des communes visées. Cette répartition s'opère au prorata du chiffre respectif de leur population âgée de 12 à 17 ans inclus. »

Voor het secundair onderwijs wordt slechts een gedeelte van de regelmatig ingediende aanvragen weerhouden nadat de kandidaat-beursgieters aan schiftingsproeven onderworpen werden. Hiertoe krijgen de schiftingscommissies richtlijnen van de verschillende provinciebesturen en van de betrokken gemeentebesturen waarbij hun medegedeeld wordt hoeveel kandidaten zij voor een beurs mogen voorstellen. Voor het ganse land werden aldus, voor het schooljaar 1963-1964, op 100 aanvragen 27 beurzen toegekend. Afzonderlijk per provincie genomen schommelt het aantal toegekende beurzen van 17 % (Luxemburg) tot 48 % (Henegouwen) van het aantal ingediende aanvragen. Ook de gemiddelde beursbedragen zijn zeer uiteenlopend (zij schommelen tussen 3 000 en 5 000 F).

Bij het verlenen van beurzen voor het hoger onderwijs, zowel universitair als niet universitair, worden aan alle aanvragen die aan de gestelde voorwaarden voldoen een gunstig gevolg voorbehouden.

Na hetgeen de ervaring uitgewezen heeft, moet onderhavig wetsvoorstel toelaten het probleem van de verdeling van de kredieten aan te passen, zodanig dat de beschikbare fondsen in functie van de werkelijke behoeften aan studiebeurzen verdeeld worden, zoals dit reeds het geval is, vanaf het bestaan van het Nationaal Studiefonds, voor beide afdelingen die de beurzen voor hoger onderwijs verlenen. Dit wil zeggen de verdeling zal in de toekomst niet meer geschieden in functie van de bevolking tussen 12 en 17 jaar per provincie, maar in verhouding met het aantal ontvankelijke beursaanvragen.

Om dit doel te bereiken is het nodig alinea 2 van artikel 16 van de wet van 19 maart 1954, houdende oprichting van een nationaal studiefonds te vervangen door de voorgestelde tekst.

Artikelsgewijze bespreking.

Eerste artikel.

Bij deze bepaling werd de vraag gesteld of geen rekening moet worden gehouden met de tolkenscholen. Maar de moeilijkheid waaraan verholpen wordt door het eerste artikel stelt zich niet voor de tolkenscholen, vermits zij de graad van geaggregeerde voor het hoger secundair onderwijs niet verlenen.

Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 2.

Er wordt aangemerkt dat de wijziging van de verdelingswijze niet tot gevolg heeft dat de schiftingsproeven zouden worden afgeschaft. Door een betere verdelingswijze wil men alleen maar het bestaande begaafdheidspotentieel in iedere provincie of in iedere gemeente met meer dan 100 000 inwoners dichter benaderen.

De vraag werd gesteld of men niet per provincie eenzelfde percentage beurzen zou kunnen verlenen en dan, bij voorkeur, een percentage dat gelijkstaat aan dit van de provincie die thans het meest bekomt. Dergelijke werkwijze zou echter een belangrijke verhoging van de toe te kennen kredieten tot gevolg hebben. In de toekomst zal het probleem van een discriminatie tussen de verschillende provincies zich niet meer stellen, omdat de verdeling dan zal geschieden op grond van het aantal aanvragen en niet meer op basis van uiteenlopende bevolkingscijfers.

De Minister doet nochtans opmerken dat zo men de voorgestelde tekst aanvaardt, men ook het eerste lid van artikel 16 van de wet van 19 maart 1954, houdende instel-

Pour l'enseignement secondaire, seule est prise en considération une partie des demandes introduites régulièrement, et ce après que les candidats-boursiers aient été soumis à des épreuves de sélection. Les commissions de sélection reçoivent, à cette fin, des directives des différents gouvernements provinciaux et des administrations communales intéressées, par lesquelles il leur est communiqué combien de candidats elles peuvent proposer pour une bourse. Pour l'ensemble du pays et pour l'année scolaire 1963-1964, 27 bourses ont été ainsi accordées sur 100 demandes. Pris séparément par province, le nombre de bourses accordées varie entre 17 % (Luxembourg) et 48 % (Hainaut) des demandes introduites. Le montant moyen des bourses est également fort variable (il oscille entre 3 000 et 5 000 F).

Pour les bourses d'enseignement supérieur, tant universitaire que non-universitaire, il est réservé une suite favorable à toutes les demandes qui remplissent les conditions requises.

La présente proposition de loi doit permettre de résoudre, à la lumière de l'expérience acquise, le problème de la répartition des crédits, de manière à distribuer les fonds disponibles en fonction des besoins effectifs en bourses d'études, comme c'est le cas déjà, depuis la création du Fonds national des études, pour les deux sections qui allouent les bourses d'études universitaires. Cela signifie qu'à l'avenir la répartition ne se fera plus en fonction de la population de 12 à 17 ans de chaque province, mais proportionnellement au nombre de demandes recevables de bourses d'études.

Pour réaliser cet objectif, il y a lieu de remplacer par le texte proposé l'alinéa 2 de l'article 16 de la loi du 19 mars 1954 instituant un Fonds national des études.

Examen des articles.

Article premier.

A propos de cette disposition, il a été demandé s'il ne convenait pas de tenir compte des écoles d'interprètes. Or, la difficulté à laquelle remédie l'article premier n'existe pas pour les écoles d'interprètes, puisque celles-ci ne confèrent pas le grade d'agrégé de l'enseignement secondaire supérieur.

L'article est adopté à l'unanimité.

Art. 2.

Il est précisé que la modification du mode de répartition n'entraîne pas la suppression des épreuves de sélection. Le seul but de l'amélioration du mode de répartition réside dans une meilleure approximation du potentiel de dons intellectuels existant dans chaque province ou dans chaque commune de plus de 100 000 habitants.

Il a été demandé s'il ne serait pas possible d'allouer, par province, un même pourcentage de bourses, pourcentage qui serait, de préférence, égal à celui de la province actuellement la plus favorisée. Or, semblable mesure entraînerait une élévation considérable des crédits à octroyer. Le problème d'une discrimination entre les différentes provinces ne se posera plus à l'avenir, étant donné que la répartition se fera sur la base du nombre de demandes et non plus en fonction des différents chiffres de population.

Le Ministre fait cependant observer qu'en cas d'adoption du texte proposé, il y aura lieu de modifier également le premier alinéa de l'article 16 de la loi du 19 mars 1954

ling van een nationaal studiefonds, moet wijzigen door de verwijzing naar het bevolkingscijfer te laten wegvallen.

Rekening houdend met deze opmerking, wordt artikel 2 eenparig aangenomen.

Het gehele onderstaande wetsvoorstel wordt vervolgens eenparig aangenomen.

De Verslaggever.

De Voorzitter.

F. DE WEERT.

G. CRAEYBECKX-ORIJ.

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

Eerste artikel.

Artikel 2, 3°, van de wet van 19 maart 1954, houdende instelling van een Nationaal Studiefonds, gewijzigd bij de wet van 19 maart 1957, wordt door volgende bepaling vervangen :

« 3° De afdeling beurzen voor universitaire hogere studiën, die beurzen toekent met het oog op de studiën ter verkrijging van de diploma's of getuigschriften van de wettelijke of wetenschappelijke graden, toegekend of uitgereikt door een universiteit of door een inrichting, die met de universiteiten is gelijkgesteld ingevolge de samengeordende wetten op het toekennen der academische graden en het programma der universitaire examens, of ter verkrijging van de diploma's uitgereikt door een handelshogeschool die de graad van geaggregeerde voor het hoger secundair onderwijs in de handelswetenschappen mag verlenen ».

Art. 2.

Artikel 16 van dezelfde wet wordt door volgende bepaling vervangen :

« Het bedrag van de kredieten toegekend aan de afdeling beurzen voor secundaire studiën wordt verdeeld onder :

- a) de gemeenten met meer dan 100 000 inwoners.
- b) de provinciën.

Deze verdeling geschiedt in verhouding tot het aantal ontvankelijke beursaanvragen ».

instituant un Fonds national des études, en supprimant la référence au chiffre de la population.

Compte tenu de cette observation, l'article 2 est adopté à l'unanimité.

L'ensemble de la proposition de loi reprise ci-après a été ensuite adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur.

Le Président.

F. DE WEERT.

G. CRAEYBECKX-ORIJ.

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION.

Article premier.

L'article 2, 3°, de la loi du 19 mars 1954 instituant un Fonds national des études, modifié par la loi du 19 mars 1957, est remplacé par la disposition suivante :

« 3° La section des bourses d'études supérieures universitaires chargée de l'allocation de bourses en vue des études tendant à l'obtention des diplômes ou certificats des grades légaux ou scientifiques conférés ou délivrés par une université ou par un établissement assimilé aux universités par les lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, ou à l'obtention des diplômes délivrés par un institut supérieur de commerce habilité à conférer le grade d'agrégé de l'enseignement secondaire du degré supérieur pour les sciences commerciales. »

Art. 2.

L'article 16 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Le montant des crédits alloués à la section des bourses d'études secondaires est réparti entre :

- a) les communes de plus de 100 000 habitants;
- b) les provinces.

Cette répartition s'opère au prorata du nombre de demandes de bourses recevables ».